

CAPUT IV.

De Eucharistia.

ARTICULUS I.

De Reverentia Parochi in Missæ
Sacrificio.

157 **Q.** 1. *Qua reverentia Parocho exercenda in Missæ Sacrificio?* R. illam colligi posse ex Trid. Sess. 22. Decret. de observ. & evit. in celebr. Missæ, ubi sic: *Satis apparet omnem operam, ac diligentiam in eo ponendam esse; ut quantam maximam fieri potest, interiore cordis munditia, & puritate, atque exterioris devotionis, ac pietatis specie peragatur.* Procul itaque à Parocho abesse debet triplex abusus, videlicet: Festinatio nimia, sacrificatio ex consuetudine sine præparatione, & gratiarum actione, & cum conscientia gravis noxæ: *Tracta illum reverenter; est enim filius Parentis nobilis, & nobilis Matris,* dicebat aliquando magnus DEI servus, & norma Sacerdotum Avila sacerdoti festino, & indecore celebranti. Verum quidem est, obligationem istam omnes Sacerdotes ligare; ligat tamen præprimis Parochum, utpote fidei Magistrum aliis præpositum, qui si magistrum hanc suum adoranda mysteria indecore tractare cernant, quam in se erga illa reverentiam excitabunt? Huc spectat Jeremiæ maledictio c. 48. v. 10. *Maledictus, qui facit opus Domini fraudulenter.*

Q. 2. *Quonam pacto evitari queat abusus* 176.
primus? R. Si duplex observetur sacrificii
 longitudo: una *intrinseca*, quæ ex ipsa natu-
 ra requiritur ad pronuntiandum distinctè,
 orandum attentè, operandum decenter id,
 quod in ejusmodi functione sacri ritus
 præscribunt; quales sunt: genuflexiones
 decoræ, crucum formatio concinna, versio-
 nes corporis, & progressus, vultus, & totius
 corporis habitudo modesta &c. *Extrinseca*
 illa dici potest, quam suo quisque arbitrio
 priori potest adjungere. Prior illa sinè noxa
 omitti non potest; tametsi quibusdam mi-
 nus piis tedium generet: nec enim Regum,
 & Principum convivium finiuntur citius, quia
 ephebi non sinè incommodo adstant. Al-
 tera laudabilis est, dummodo, si in publico
 sit, non nimis teneritudini indulgeatur: hæc
 enim indulgentia pietatem alienam turbat
 potius, quam promovet.

Q. 3. *Quomodo evitandus alter abusus in* 177.
defectu præparationis, & gratiarum actionis consi-
stens? R. Juvabit in hunc finem perpende-
 re 1. an non, dum sacrificans Laicus adhuc
 esset, melius præparatus ad Cœli panem ac-
 cesserit, meliusque eo percepto grates DEO
 persolverit; cum tamen nunc vicinior DEO
 factus sit, cujus majestas multò terribilior est
 iis, qui proximè eum circumstant, & coro-
 nant: *Terribilis super omnes, qui in circuitu ejus*
sunt Psal. 88. v. 8. Fortè etiam stimulum
 non levem addet commemoratio modi il-

lius, quo mundè, ornatèque convivia honorata accedi, ab iisque non sinè gratitudine recedi solet; tamen in iis non manu cœlesti DEUS absconditus, sed vitulorum in ollis Ægypti coctæ carnes apponantur. 2. Juvabit considerare: quòd si temerarium censetur, accedere ad orandum DEUM non paratum: ne veluti tentetur DEUS: *Ante orationem prepara animam tuam, & noli esse quasi homo, qui tentat DEUM.* Eccles. 18. v. 23. quæ tandem temeritas sit ad immolandum Agnum omnis expertem labis accedere, eoque pasci fortè quotidie; nec tamen ad rem tantam vel obiter se præparare. Sanè non apparet, quid Sacerdos sinè fide, sinè spe, sinè charitate, sinè dolore, pudore, horrore, qui actus animi parati bona sunt indicia, celebrans, lucri ex sacrificio suo reportaturus non rarè sit, præter stipendii fortè lucellum, & nauseam Divinam, ob tantam in ministro suo tepiditatem. 3. Juvabit recolere, quantum humanitatis legibus adversetur, mox à sacrificio peracto se effundere in colloquia, libentiùsque confabulari cum homine, quàm cum loquente DEO seria, salutique æternæ conducentia pertractare. Nimis vilis his fit, aut factus est summè æstimabilis DEUS.

178. Q. 4. *Quomodo tollendus abusus tertius sacrificandi cum peccati mortalis conscientia? R.* gravitas hujus sacrilegii tanta est, ut nisi cor Sacerdotis maculati in cor Judæ abierit, à buc-

à buccella divinissima seu conficienda, seu
fumenda primo sui intuitu abstertere possit.
Explicant hanc gravitatem verba Apostoli,
1. Cor. 10. *Judicium sibi manducat, & bibit.*
Non potestis calicem Domini bibere, & calicem
demoniorum. Reus erit corporis & sanguinis Do-
mini, id est: ut Doctor Angelicus expo-
nit, reus erit, ac si Dominum occidisset. Nescio,
dicebat devota quædam anima in Rel. Rom:
apud Segneri Instit. Paroch. c. 14. de Sa-
cerdote in mortali sacrificante: Nescio, quo-
modo Lucifer ipse possit esse turpior. Videbatur
mibi miser omnibus in membris infernum circum-
ferre.

Q. 5. Quid agendum Sacerdoti noxâ lethali 179.
contaminato, sacrificare volenti? R. id ipsum
declarari à Trid. Sess. 13. c. 7. ubi docet,
ut nullus sibi conscius mortalis peccati, quantumvis
sibi contritus videatur, absque præmissa Sacramen-
tali Confessione ad sacram Eucharistiam accedere
debeat; quod à Christianis omnibus, etiam ab iis
Sacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebra-
re, hac sancta Synodus perpetuò servandum esse
decrevit, modò non desit illis copia Confessoris;
quòd si necessitate urgente sacerdos absque prævia
confessione celebraverit, quàm primùm confiteatur.
Hoc tamen præceptum quàm primùm con-
fitendi non obligat, si communicaverit
more Laico.

Q. 6. Quomodo intelligenda sit hæc particula: 180.
quàm primùm. R. Quosdam Doctores relatos
ab Escobar in Theol. moral. l. 2. problem. 58.

præceptum tempus ita intellexisse, ut estimarent eo duntaxat intelligi consilium.
 2. Ut particulæ, *quàm primum* sit sensus: cum suo tempore Sacerdos confitebitur. Verùm utraque hæc explicatio hoc tempore nequit sustineri, ut patet ex damnatis ab Alex. VII. prop. n. 38. & 39. Melius itaque Gobat tr. 3. n. 439. explicat, dictam particulam intelligi saltèm tertio die post illud Sacramentum sinè exomologesi factum, esto nec habeat in animo celebrare, nec præceptum Confessionis illum aliunde, seu alio titulo urgeat. Censet autem Gobat cit. Confessionem, dum *quàm primum* potest, omittere, esse mortale.

ARTICULUS II.

De obligatione Celebrandi Missæ Sacrificium.

181. **Q. I.** *An Parochus teneatur quotidie facere Sacrum?* R. negativè. Nisi exigat peculiaris ratio foundationis. Suar. Tr. 3. in 3. p. Disp. 86. s. 1. Consultum tamen id est longè maximè; tum ob specialem populi ædificationem; tum ob alendum complurium è populo erga tremendum hoc sacrificium devotionis affectum; tum etiam ad evitandum scandalum, quod populus facilè caperet, si hebdomadâ totâ templum videret oclusum, & Parochum rei sæculari unice intentum. Unde Palaus tr. 22. de un. p. 13.

vult

vult, obligationem quandoque urgere ex charitate pro ratione circumstantiarum, præsertim ut notat Laym. l. 5. tr. 5. c. 3. ubi populus est copiosior, qualis esse solet in civitatibus, & oppidis; itè ubi redditus sunt uberiores.

Q. 2. *Quandonam Parochus ad sacrificandum* 182. *teneatur?* R. cum Laym. l. 5. tr. 5. c. 3. toties illi obligationem sacrificandi incumbere, quoties plebs ipsi subdita ex præcepto Ecclesiæ missam audire debet. Ratio est: quia ideo Parochus decimas, aliásque oblationes accipit, ut ipsis præstet ea, quæ ad salutem sunt necessaria; sufficit autem si per alium sacrificet; sic enim populo debite prospicitur. Peccat tamen mortaliter, si ipse per annum saltè aliquoties non celebrat, in festis præsertim solemnioribus: cum enim obligatio hæc omnem sacerdotem urgeat, Parochus eâ pariter tenebitur. Desumitur hæc obligatio ex Hebr. 5. v. 1. *Omnis Pontifex ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur in iis, quæ sunt ad Deum, ut offerat dona, & sacrificia.* Hinc 2. Mach. c. 4. v. 14. deploratur temporis illius infelicitas: *ita ut Sacerdotes jam non circa altaris officia dediti essent, sed contempto Templo, & Sacrificiis neglectis, festinarent participes fieri palæstræ.* Præclare Beda allegatus à Gabr. l. 87. non legitime impeditus celebrare omittens privat SS. Trinitatem laude, & gloriâ, Angelos lætitiâ, peccatores veniâ, justos subsidio, & gratiâ, in purgatorio

existentes veniâ, Ecclesiam speciali Christi beneficio,
& se ipsum medicinâ, ac remedio.

183. Q. 3. An, quoties sacrificare tenetur Parochus, etiam teneatur pro populo sacrificium offerre? R. contra Scotum cum Suarez D. 86. l. 7. Nav. & aliis negativè, nisi specialis lex dice-
cesalis id requirat. Ratio est: quia beneficia curata propriè instituta sunt ad pascendum populum; & Sacramentorum ministracionem, non itèm ad sacrificandum pro illo. Videtur tamen lex charitatis, & æquitatis ratio suadere, ut pro suis subditis tum intrâ, tum extra sacrificium DEO frequenter supplicet, aliquando etiam pro eis offerat. Colligitur ex Trid. Sess. 23. c. 1. refor. ubi sic: cum Divino precepto mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oves suas agnoscere, pro his sacrificium offerre &c. Quoties autem sic offerre teneatur, desumendum est ex arbitrio boni viri. Hoc verò arbitrium formandum est ex copia, vel inopia reddituum, magna, aut parva necessitate Parochianorum. Gob. tr. 3. n. 493.

ARTICULUS III.

De Stipendio.

184. Q. 1. Quantum stipendium pro Missa celebranda Parochus licitè accipere possit? R. quantitatem hanc consuetudine diuturna à probis, peritisque usurpata determinandam esse. Ita habet Nav. in man. c. 25. n. 78. cum

cum aliis communiter; vel Episcopi lege, ut docet Palao. tr. 27. disp. un. puncto 16. n. 6. Tanner &c. nec à determinatione hac licetè recedit Parochus plus exigendo, licetè caritas victualium augeatur. Gob. tr. 3. n. 565. Quòd si justum stipendium non detur, opus non est offerre pro dante sacrificium totum. Suarez. Disp. 86. l. 4. Tann. &c. nisi promiserit totum; tunc autem probabilius peccatur solùm contra fidelitatem.

Q. 2. *An hac exactio sapiat simoniam?* R. 185. Negativè, quia labor sacrificantis non æstimatur pretio; sed tantùm petitur sustentatio, sinè qua, per se loquendo, congruè vivere, consequenter munus obire Parochus non poterit.

Q. 3. *An Parochus licetè stipendium accipet, aut exigat, si opulentiè sit beneficiatus?* R. cum Suar. cit. l. 3. Tann. n. 24. affirmativè. Ratio est: *quia dignus est operarius cibo suo.* Matth. 10. v. 10. & *quis militat suis stipendiis unquam?* 1. Cor. 9. v. 7. sicut ergo Parochus habens ad sustentationem necessaria, exigere potest decimas, ita etiam exigere potest stipendium pro Missa. Attamen charitas in proximum egentem, & periculum scandali, sæpe mitigare docet rigorem justitiæ. *Judicium enim sinè misericordia illi, qui non fecit misericordiam.* Jacob. 2. v. 17. Misericordia hæc potissimùm urget in sacris funeribus hominum egenorum. Gob. cit. n. 569.

187. Q. 4. *An Parochus accepto pingui stipendio v. g. per legationem piam, pro Missis pluribus reservet sibi licite partem illius; reliquum autem iustum, aut etiam excedens det alteri?* R. affirmativam fulminatam esse Vaticano fulmine ab Alex. VII. sequentem propositionem damnante: n. 9. Post decretum Urbani VIII. potest Sacerdos, cui Missæ celebranda traduntur, per alium satisfacere collato illi minore stipendio, alia parte stipendii retenta sibi.

188. Q. 5. *An Parochus licite acceptet stipendium duplex, & uni pro uno applicet fructum specialissimum, alteri pro altero minus specialem? aut uni Missam, alteri Indulgentias?* R. negativè: quia communicabilitas talis est controversa, & incerta. Colligitur etiam ex propositione 8. ab Alex. VII. damnata, duplicatum stipendium potest Sacerdos pro eadem missa licite accipere, applicando petenti partem specialissimam fructus ipsimet celebranti correspondentem. Ratio ulterior est: quia qui pro tali Missa, vel Indulgentia, dat stipendium, petit sibi applicari utrumque, sicque ferè iudicant omnes communiter.

189. Q. 6. *An saltem ultra stipendium ordinarium aliquid exigi possit, eo quod celebraturus alius, ubi voluerit, celebraturus sit in altari privilegiato, applicaturus Missam defuncto?* R. negativè: Hoc enim non supponitur importare novum onus pretio æstimabile. E contra, si dans stipendium petat sibi celebrari certo loco, aut tempore, cum onere novo, poterit,

rit ob hanc causam juxta Gob. quinta pars stipendii justi suprâ exigî; nisi hac in parte aliud taxaverit consuetudo.

Q. 7. An Parochus, qui stipendium accipit, 190.
teneatur dicere Missam, sicut offerens intendit, & petit, videlicet in certo altari, de tali Sancto, aut Requiem? R. affirmative. Quia ob specialem offerentium devotionem, & speciales Missæ orationes, ac commemorationes, major fructus impetratorius ad propositum finem provenire solet. Porrò, an dominicâ die, si pro funere Requiem exigatur, id ipsum celebrandum sit, spectanda est consuetudo. Cæterùm intrâ funeris solemnia, si dies per Dominicam, aut Festum duplex impedita sit, rectius fecerit, si servata intentione postulantis Missam dixerit secundùm ritam ab Ecclesia præscriptam; siquidem fructus præcipuus ex omnibus Missis æqualiter provenit; major autem ille fructus impetrationis propter speciales preces satis compensatur piâ Ecclesiæ intentione, ac Festi celebritate. ità Laym. l. 5. tr. 5. c. 1. Henr. l. 9. c. 23. Miranda &c.

Q. 8. An mortaliter peccet, qui stipendio obligatus etiam unam Missam celebrare sciens negligat? R. Id omnino est probabile. Ratio est: quia quamvis stipendium non sit naturâ taxatum; valor tamen Missæ, quo privatur alter, est maximus; neque stipendium habet se ut pretium æquale Missæ. Idem dicendum de diu differente, id est,

ultra tres menses. La Croix l. 6. p. 2. n. 154. cum Pasq. In quo tamen attendendum bene est ad circumstantias præsertim causæ, ob quam Missa petitur: nam pro defuncto minus differenda est, quàm pro vivo. Itèm pro necessitate, quæ non patitur moram. Unde Urbanus in suo decreto mandat non plures Missas suscipi, quàm quæ intrà modicum tempus possint legi. Si verò quis plura suscepisset, tenetur, si non potest per se, satisfacere per alterum. Porro negligens celebrare, vel diu nimis differens, tenetur stipendium restituere, licèt non teneatur etiam damnum compensare. Ratio est: quia stipendium injustè possidet; ad damnum verò compensandum fideles Missam petentes, obligare non videntur.

*ARTICULUS IV.**De Dispensatione SS. Eucharistie.*

192. **Q.** I. *An Parochus teneatur Eucharistiam ministrare, quoties pii subditi eam rationabiliter petunt?* R. affirmativè. Ita Nav. in c. placuit de pœnit. Disp. 6. n. 152. Regin. Bonac. Fagund. &c. à Barb. c. 20. n. 15. citati. Ratio est: quia Parocho impositum est onus pascendi oves suas, quod maximè fit verbo, & Sacramentis. Ex quo patet, longè amplius eum ad id teneri, ubi subditi petentes obligantur, uti obligantur tempore Paschali, cujus extensio visis circumstantiis ab Episcopo determinatur.

Q. 2. *An mortaliter peccet Parochus Eucharistiam dispensando in mortali?* R. cum probabiliore affirmativè. Ità Fill. in *QQ. Mor.* tr. 4. c. 5. q. 9. Valen. Suar. Coninck, Bonnac. &c. Quòd autem toties peccet, quot sunt personæ, quibus dispensat continuò, improbable est.

Q. 3. *In quibus paramentis communio distribuenda sit?* R. ea debere esse non nigra: hunc enim ritum improbavit S. Congregatio 22. Januarii 1714. Unde si quis petat communicare, quando legitur Missa de Requiem, Sacerdos ante, vel post Missam debet communionem dare assumptâ stolâ aliâ non nigra, casulâ saltè depositâ. Die Veneris sancto insuper ne quidem assumptâ aliâ stolâ non nigrâ communio dispensatur.

Q. 4. *An liceat dare Eucharistiam aliis digitis, si indice, & pollice dari nequeat?* R. si æger sine viatico moriturus esset, dari posse, & debere; posse, patet ex necessitate ægri, citra viaticum autem dari posse, sententia est valde probabilis: quia ratione primorum digitorum tota manus videtur consecrata. Qui tamen sine causâ ultimis digitis tangeret hostiam, venialiter peccaret, juxta Gobat. tr. 4. n. 391.

Q. 5. *Quid faciendum hostiâ decidente?* R. 196. locum tegendum esse re aliqua munda, & postea abluendum. Ratio est debita reverentia Sacramento præstanda. Ablutio tamen

men vestis, barbæ, ordinariè non præcipitur: quia melius est vitari turbationem populi, quàm rubricam illam observari. Porro rubrica hæc non obligat sub mortali, sicut obligat, quando decidunt species vini: quia hæc imbibuntur. Illud tamen, in quod facer sanguis decideret, non est opus comburere, sed abluere sufficit. Quòd si hostia inter distribuendum decidat in sinum, vel vestem mulieris, permitti potest, ut ipsamet, vel alia mulier manu sua extrahat, & reponat in ciborium: indecens enim foret, & plerumque scandalosum: si Sacerdos ipse eximeret. Si fortè ibi commodè non posset eximi, potest mulier seorsim secedere, etiam ad vicinam domum, ibique eximere, & referre; abluendi tamen erunt digiti mulieris, & ablutio in piscinam sacram mittenda, ut docent Loha, Pasqual. & alii. De micis, nè decidunt, singulariter curandum. Si tamen decidunt, & adeò notabiles sint, ut levari possint, procedendum sicut de tota hostia dictum. Si verò minutæ sint adeò, ut observari nequeant, Angelis sanctis colligendi cura est committenda.

197. Q. 6. *Quid agendum distribuenti, si videat, quòd communicans hostiam deponat in stropholum?* R. non tenetur eum publicè arguere, vel statim repetere: per hoc enim infamaretur homo iste, foretque etiam Sacerdoti nimis incommodum, & periculosum: quia fortè deponit præsentens vomitum;

mitum; vel quia recordatur peccati, & putat meliùs esse sic deponere, quàm deglutire. Debebit tamen observari quis sit, & quò recedat, ac postea ab illo sacra hostia repeti. Ità La Croix l. 6. p. 1. n. 503.

Q. 7. Quid agendum, si bestia sacras species 198.
absumpserit? R. permitti posse, ut species in stomacho bestie consumantur, consequenter non esse opus, ut bestia mactetur, si nondum credantur consumptæ, ac ita eximantur; nec esse opus, ut cum speciebus bestia comburatur: sive enim absumantur per ignem, sive per calorem stomachi animalis, non videtur esse major irreverentia. Ità idem. n. 505.

Q. 8. Quid faciendum, si Sacramentum 199.
evomi contingat? R. Si ab aliquo communicante, vel à Sacerdote in sacrificio sine nausea absumi potest sacra hostia, separetur à rejectamentis cæteris, & absumatur, secus in loco sacro separata reponatur, donec corrumpatur; tum verò comburatur, & cineres in sacrarium mittantur. Quòd si species non appareant, sed jam corruptæ sint, totus vomitus similiter comburatur, cineres in sacrarium mittantur. Cæterum vomitum sumptò Sacramentò procurare licitum non est: nisi cum observatur species sumptas venenò, vel simili tabe infectas esse.

ARTICULUS V.

De Paschali Communione.

200. **Q.** 1. *Qua cura Parocho adhibenda, ut subditi capaces Paschalem Communionem rite peragant?* **R.** 1. oportet diligenter tam pro concione, quàm in Catechesi declarare obligationem peragendi. 2. Oportet diligentiam eandem necessaria ad eam rite peragendam sæpius etiam, si necessitas exigit, explicare. 3. Opus est accuratè dispicere, qui ejusdem capaces sint, qui non; nè parentum incuria proles adolescere sinat in rei saluberrimæ, ac necessariæ neglectu. Ad dignoscendam autem capacitatem servare potest regula, quæ habetur c. *omnis utriusque sexûs*. de pœnit. & remiss. ubi sic: *omnis utriusque sexûs fidelis, postquam ad annos discretionis pervenerit, omnia sua solus peccata, saltem semel in anno fideliter confiteatur proprio Sacerdoti, & injunctam sibi pœnitentiam propriis viribus studeat adimplere, suscipiens reverenter ad minus in Pascha Eucharistia Sacramentum; nisi forte de proprii Sacerdotis consilio ob aliquam rationabilem causam ad tempus ab hujusmodi perceptione duxerit abstinendum; alioquin & vivens ab ingressu Ecclesia arceatur, & moriens Christiana careat sepulturâ.* Ex quo patet eos capaces esse, qui ad annos discretionis pervenerunt, quod prudentis arbitrio est dijudicandum. Hoc verò formari poterit tum ex suffi-

sufficiente rationis usu; tum ex sufficiente rerum spiritualium notitia, quæ in aliis citò, in aliis tardiùs, quibusdam etiam primò circa 14. ætatis annum contingit. Gobat tr. 4. n. 88. 89. 90. duplicem regulam statuit. 1. est: potest differri communio Paschalis in unum, alterùmve annum, etiam dum jam puer satis intelligit res ad illam rite obeundam spectantes, ob singularem reverentiam ad augustissimum hoc mysterium requisitam. 2. est: non delinquent, qui sui territorii morem secuti abstinent hoc epulo usque ad annum 14. addit tamen laudandos Parochos, qui hunc morem, ubi plebs est doctior, emendare student. Tanner q. 8. n. 112. & 115. vult pueros Germaniæ communione refici debere & remitti inter annum 10. & 14. rarò post 12. rarò ante 10. Cæterùm frequens, & sedula requiritur à Parocho juventutis instructio; nè quis instructionis hujus neglectu diutius incapax perseveret.

Q. 2. An fatui ad communionem Pascha. 201.
 lem admittendi? R. negativè de plenè fatuis, affirmativè de semi-fatuis, qui videlicet absolutionis Sacramentalis sunt capaces; an verò sapius per annum admittendi sint, prudentia ex circumstantiis ætatis, sexûs, institutionis, modestiæ, pietatis &c. docebit. Plenè fatuis annumerandi sunt surdi, muti, & cœci à nativitate. Semi-fatuis, qui non à nativitate sunt cœci, &

signa

signa præbent capacitatis ad absolutionem suscipiendam. Ita Gob. hinc n. 137. 138. 139. 140. Quòd si fatuus, surdus, aut puer, de cujus incapacitate constat, se ingerat in cancellos, negandam censet idem Gobat Communionem. Huc spectant energumeni, phrenetici, epileptici, nauseabundi, catharrosi, tussientes, qui communicari possunt, si absens sit periculum irreverentiæ, quod ex circumstantiis erit colligendum.

202. Q. 3. *An si Parochus resciat extra Confessionem subditorum aliquem sacrilegè communicasse, eundem ad alteram Communionem adstringere possit?* R. affirmativè. Ratio est: quia Ecclesia præcepit Communionem fructuosam. Unde meritò sententia docens præcepto Ecclesiastico per Communionem sacrilegam satisfieri, damnata est ab Innocent. XI. inter 65. n. 55. Ex quo probabilius deducitur, nec satisfieri dicto præcepto per Communionem etiam materialiter tantum sacrilegam: ut si quis ex invincibili ignorantia communicasset in statu peccati mortalis; is nihilominus, qui sacrilegè communicaret in Parochia, potest alibi alteram communionem peragere. Ratio est: quia in sacrilega Communionem jam recognovit suum Pastorem.

203. Q. 4. *An si quem advertat præceptum Ecclesiasticum tempore Paschali non implevisse, eum elapso tempore Paschali ad Communionem urgeat?* R. probabilem quidem esse negativam;

vam; probabiliorem tamen affirmativam, ut docet Suarez, Valquez, Tanner, Amicus, & alii moti particulis illis: cit. c. *ad minus in Pascha. Saltem in Paschate* & can. 9. Sess. 13. de Euchar. Trid. Colligitur etiam ex usu Ecclesiæ, quo Ordinarii pœnas vel infligunt, vel inflictas non remittunt, nisi elapso etiam Paschatis tempore Confessio peragatur. Cæterum de pœnis cit. cap. statutis notandum, eas, non esse sententiæ latæ, sed ferendæ. Unde Parochi non facilè pœnam alicui inferre debent, nisi prius monito, atque jubente Ordinario. Inspiciendæ præterea hîc sunt speciales Diocesium constitutiones, & consuetudines. Quod autem præceptum audiendi Missam non impletum die Dominica per omissionem auditionis, non urgeat alio die, ratio est: quia præceptum de audienda missa non est pro singulis hebdomadis, sed pro Dominica. Præceptum autem Communionis est pro singulis annis, ut constat ex cit. cap.

Q. 5. *An, si aliquem suorum adverteret Paschali tempore à Communione impediendum, eam exigere possit citius?* R. negativè. Dummodo intra eundem annum semel communicaverit. Si tamen prævidetur, quòd, nisi Communicatio anticipetur, occasio defutura sit intra annum communicandi, posset exigere anticipationem. Ratio est: quia principale est, quod præcipitur, ut intra annum communicetur; accessorium est, ut in Pascha.

P. Herzig Man.

I

scha-

schate; ergo licet accessorium deficiat, ad-
huc manet principale.

205. Q. 6. An eos, qui Paschali tempore commu-
nicârunt in templo aliquo Religiosorum, urgere
possint ad novam Communionem in Parochia?
R. affirmative. Nisi vel expressam, vel
rationabiliter præsumptam licentiam (quam
sufficere censet Tamb. de exp. Comm. c. 4.
§. 4. Navarrus. Rodriq. Aversa.) à Paro-
cho habuisset. Ratio est: quia Commu-
nionem priore præcepto non satisfecerunt.
Quoad famulos tamen domesticos intrâ
septâ Religiosa habitantes habet Societas
nostra expressum Privilegium in Comp. v.
familiares. §. 1. & 2. eos non tantùm com-
municandi in Paschate, sed etiam pro via-
tico. Quoad discipulos in scholis nostris
Gobat tr. 4. n. 77. dicit eos satisfacere, si
illis debite attendant Professores, ut in tem-
plo nostro communicent. *Consuetudine ubi-
que id obtinente*, Ordinariis prudenter con-
niventibus etiam idèd: quia Professores
longè faciliùs observant defectum, & ad
Communionem urgent. An verò Præcep-
to satisfiat communicando in Cathedrali
Ecclesia, aliqui affirmant, alii, & plures, po-
tentioresque negant, inter quos Bonac. q. 7.
p. 2. n. 11. Lugo l. 1. respon. mor. dub. 15.
Dicast. tr. 4. de Euch. D. 10. n. 170. apud
Gob. tr. 4. n. 66. eidem sententiæ subscri-
bentem. Ratio illorum est: quia licet Ec-
clesia Cathedralis sit superior; tamen sin-
gular

gulæ Parochiæ habent suos terminos, & singuli Parochi sua jura, non aliter ac singulæ Diœceses, & singuli Episcopi pro sua Diœcesi; quamvis Achi-Episcopatus sit illis excelsior. Videtur tamen hîc spectanda singularum Diœcesium consuetudo.

ARTICULUS VI.

De Viatico.

Q. 1. *Quid nomine viatici intelligatur?* R. in-206. intelligi Eucharistiam iis dari solitam, qui vitâ discessuri creduntur; ut medio hoc pro via in æternitatem iis prospiciatur: confert enim ex sententia communi ex opere operato specialia auxilia in morte juvantia.

Q. 2. *Utrùm obligatio incumbat Parocho ad-207. vigilandi: an aliqui e suis subditis in mortis periculum inciderint, ut maturè, & de die sacrum Viaticum illis afferatur?* R. affirmativè. Patet: quia tunc maximè commissis curæ suæ de salute providendi oportet. Quòd si tamen de die afferendi occasio non suppetat, ac aliter necessitas postulet, afferendum est etiam de nocte. Quamobrem eisdem Parocho curandum, ut semper in sacrario, seu tabernaculo serventur hostiæ consecratæ in pixide munda, quas hostias, nè vetustate corrumpantur, communicantibus in Ecclesia ante alias distribui, vel ab ipso Sacerdote in Sacrificio post suum oblatum ante ablutionem sumi, & alias novi-

ter consecratas substitui oportet. Pixistamen, seu ciborium, non necessariò debet esse consecrata, dummodò interiùs vitta lineae ex tela consecrata vestiatur, ut docet S. Thom. & cum eo alii non pauci. Renovatio autem hostiarum singulis mensibus facienda, praesertim tempore hiemali: nè hostiæ corrumpantur. Modus purificandi, licèt varii varios praescribant, optimus est per infusionem vini in ciborium, etiam bis, ter, & quoties opus fuerit, ut solvat micas omnes, ità ut, quod infunditur, congregatis in fundum per indicem micis è ciborio effundatur in calicem, ac ex eo sumatur ante ablutionem. Quòd si hæc ex inadvertentia jam sumpta esset, adhuc potest purificari ciborium, & sumi reliquæ: reputatur enim una consumptio Sacrificii, Vermis, vel sordes inventæ in ciborio comburi debent, & cineres in sacrarium mitti. Ita La Croix cit. n. 501. 502. 503.

208. Q. 3. *An graviter peccet infirmus adultus, qui Viaticum sumere recusat?* R. nisi eodem die jam communicasset (non verò ante unam septimanam, vel mensem) affirmativè. Ratio est: quia materia est gravis, & valde conducens ad animæ bonum in articulo periculosissimo. Estque mortale duplex, si quis in Paschate moribundus Communionem negligat: quia est diversus finis utriusque præcepti. Hinc sequitur 1. quòd excommunicatus teneatur procurare abso-
lutio-

lutionem, ut possit suscipere Viaticum. 20. Etiam afficiendis supplicio dandum, & suscipiendum esse Viaticum, tametsi una tantum hora ad supplicium restaret, ut docet Sa, Fagund. Diana, Dicast. hęc: Idem est de eo, qui post unam horam esset occidendus; juxta Gob. Lohn, etiam tunc cum statim est occidendus. Idem est de eo, qui vulneratus statim est moriturus. c. is qui, XXVI. q. 6. dicitur: *si quis continuo creditur moriturus, infundatur ei Eucharistia.* Sanchez apud Gob. tr. 4. n. 206. Neque inconveniens est, quod sacrae species consumantur in corpore mortuo: excusat enim necessitas, & utilitas. Nec etiam refert, quod fortè pridie communicaverit, & hodie jejunus non sit. Quintan. tr. 4. sing. 14. Imò si quis per viginti dies quotidie suspendatur ab executione supplicii, poterit toties communicare pro Viatico. Ita Gob. tr. 4. n. 207. cum Quintan. Ut tamen praxis hæc admittatur, difficile censet.

Q 4. *An etiam plenè ebrio dandum sit Via. 209.*
ricum? R. negativè, si ebrietatem constet plenè fuisse voluntariam; affirmativè, si de hoc dubitetur, dummodo absit periculum irreverentiæ. Ratio prioris est: quia ebrius in ebrietate plenè voluntaria est indignus, utpote in peccato mortali constitutus. Ratio alterius partis est: quia si dubitetur de ebrietate plenè voluntaria, ebrius manet in possessione, & præsumitur velle.

Quòd si solitus est voluntariè se inebriare, censendus est id etiam nunc fecisse, ac ided Viatico privandus erit. Ratio est: quia ex communiter contingentibus est prudens præsumptio, La Croix l. 6. p. 1. n. 609. Gob. tr. 4. n. 195.

210. Q. 5. *An etiam pueris Viaticum dari possit?*
 R. cum Suar. Palao, Tanner, Rhodes &c. apud Gobat n. 92. affirmativè. Vocat hanc sententiam citatus Gob. magis piam, & ubi commodè potest, in usum redigendam, præsertim si petat puer octennis, vel novennis. Rationem dat: quia cui Sacramentum Pœnitentiæ conceditur, neque Sacramentum Eucharistiæ negari debet, si petat; non audet tamen damnare secus facientes. Quid de fatuis, surdis, mutis, epilepticis &c. hac in parte sit sentiendum, vide Q. 2. art. præcedente. Si quis ex febre in delirium incidat, si ante illud desideraverit, aut signa contritionis dederit, nec appareat periculum irreverentiæ, dari & illi potest, ut habet Rit. Rom.

211. Q. 6. *An Viaticum dari possit non jejuno?*
 R. affirmativè, si videlicet infirmo incommodum sit à dimidia nocte usque manè sine cibo, ac potu exspectare. Avers. q. 8. S. 9. §. 6. Idem est, si æger longè distet v. g. duabus horis, & periculosè ægrotet: tunc enim poterit etiam illi dari Viaticum, quamvis probabiliter postridie illud posset jejunos sumere: minus enim periculum requi-

requiritur ad sumendum Viaticum à non je-
juno, quàm ad suscipiendum extremam un-
ctionem. La Croix l. 6. p. 1. n. 612.

Q. 7. *An, qui semel communicavit per mor-
dum Viatici, etiam non jejunus, morbo continuante,
& durante periculo mortis posset iterum sic com-
municare?* R. affirmative, & quidem per
Suar. Henriq. Regin. Fill. apud Moravsky
lib. 6. p. 49. post sex, vel octo dies; per
Laym. verò & Hurtadum apud Busenb.
tr. 3. de Euch. d. 2. a. 2. etiam post duos
dies, si æger assuetus sit frequenter com-
municare, & urgeat devotio. Inducendus
autem est æger, ut sumat sacrum Viaticum
tempestivè propter casus insperatos, nec ti-
menda mors sumentis illud; nam inquit
Ambr. in Pl. 118. *quomodo morietur, cui cibum
vita est.* Cavendum etiam, ut propter sum-
mam ejus dignitatem sumatur cum magna
reverentia non solum interna, sed etiam ex-
terna, ita ut sumatur, si fieri potest, genibus
flexis; si verò morbus id non permittat, sal-
tè erigat se æger, & tantum hospitem de-
missio capite veneretur; excitandi sunt in
ægro actus ferventes fidei, spei, & charita-
tis, gratiarum actionis, resignationis &c.
de quibus supra. Ad quam devotionem ser-
viet proponere ægro advenire ad illum ani-
mæ Sponsum, Ducem ad cœlum, bonum
Pastorem ovem errantem ad cœlestis ovile
deportaturum, Protectorem & Defensorem
suum, Dominum munificentissimum, & be-
nignissimum &c.

213. Q. 8. *Qua forma dandi Viaticum?* R. esse hanc: *accipe frater (vel soror,) Viaticum corporis Domini Nostri JESU Christi, qui te custodiat ab hoste maligno, & perducatur ad vitam aeternam.*
214. Q. 9. *An Viaticum dari possit die Veneris sancto, & tempore interdicti?* R. cum Tamb. in Meth. exped. Comm. c. 6. n. 4. & aliis, affirmativè. Ratio est: quia non est credendum, piam Matrem Ecclesiam velle tunc ægros tam utili Sacramento privare. Ob hanc causam peti etiam potest à Sacerdote hæretico, excommunicato, suspenso &c. Ita idem n. 8. Suar. Sanch. &c. Si alius desit, quamvis occasio adesset suscipiendi alia Sacramenta præter Eucharistiam. Potest etiam, imò tenetur, in alius defectu Viaticum deferre Diaconus. Lugo, D. 18. n. 27. Dicast. &c. Itè potest Sacerdos communicare se ipsum. Tamb. cit. n. 26. Suar. Laym. apud eundem.
215. Q. 10. *An Parochus casu necessitatis urgente pro Viatico adhibere possit, & debeat materiam dubiam, ut hostiam è siligine, vel spelta &c.* R. det affirmativè Gob. tr. 3. n. 137. Instantiam dat in baptismo, in quo adhibenda est materia dubia, si haberi non possit certa. Quia tamen Sacramentum hoc necessarium non est necessitate mediæ, contrarium est tenendum. Porrò materia certa, dubia, & inepta ex mente P. Dicastillo tr. 4. Euch. d. 2. n. 19. ex communi Dicecesis cujuscunque æsti-

æstimatione, & peritorum iudicio est dignoscenda.

Q. 11. *An Parocho liceat conficere Euchari. 216.*
stiam pro Viatico extra Sacrificium? item an Latino consecrare liceat in fermentato? item an Latino dari possit sub speciebus vini, si is sumere nequeat sub speciebus panis? item an consecrare liceat absque sacris vestibus, absque altari? R. negativè. Ratio est: quia præceptum Divinum non obligat, nisi quando observari potest cum debita reverentia, & ritibus principalibus, ac quasi substantialibus cæremoniis ab Ecclesia præscriptis. Quòd si æger sumere nequeat sub speciebus panis, consulitur, ut minuta hostiæ pars injiciatur in vinum, & ægro sumenda porrigatur.

Q. 12. *An pro Viatico celebrare bis sit licitum? R. affirmativè. Ità teste Gobat, tr. 3. n. 193. plerique Theologi. Quod idem Gobat licitum censet, tametsi celebrans jam sumpsisset ablutionem. Cæterùm probabilior est docens: non jejuno licitum non esse Viaticum conficere, nisi infirmus aliud Sacramentum recipere non possit. Laym. l. 5. tr. 5. c. 4. n. 6. monet, ut si Sacerdos in Missa post consecrationem, vel saltèm post ablutionem moneatur de communicando infirmo, partem suæ hostiæ in hunc usum servet. Si verò moneatur statim post sumptam hostiam, abstineat ablutione, & novam missam inchoet, sicuti in die Nativitatis fieri solet. Nunquam autem in solo pane*

ne iterum consecrare licitum est pro infirmo. Ita Laym. cit. ubi nota, præsertim in nostris terris potius curandum Parochis, ut ex causa dandi Viatici pro infirmis semper sufficientes particulas sacras asservent. De reliquis casibus porrò quemadmodum licitum est pro Viatico conficiendo bis celebrare, ita idem licitum esse dicit in casu, quo populus cæteroquin die festo Missâ privaretur, ut fieri posset in solennitate majore, aut ubi Parochus, duas Parochias habens, utrique prospicere non potest. Monet tamen, hoc ipsum nunc, ubi major est Sacerdotum copia, vix locum habere; idem est de aliis casibus; ac demum sequentem regulam tradit: Tunc licitum esse bis celebrare, si major aliqua necessitas accedat, v. g. populi querimonia, vel scandalum, nisi iterum sacrificetur.

CAPUT V.

De Sacramento Pœnitentiæ.

ARTICULUS I.

De Parochi Jurisdictione.

218. Q. 1. *Quam Jurisdictionem habeat Parochus in Pœnitentiæ foro?* R. Parochus Sacerdos habet jurisdictionem ordinariam circa omnes suæ Parochiæ fideles. Pro qua jurisdictione opus non est alia licentia, quam